

Intransigentzia berbera patronaletan

JUAN MARI ARREGI

Azken asteetan Hego Euskal Herrian bi greba garrantzitsu nabarmendu zaizkigu, eta kalean elkar hartuta atera dira langileak. Gipuzkoan, adinekoen egoitzetako eta eguneko zentroetako langileak –ia 5.000 lagun–. Bizkaian, metaleko langileak –dozenaka mila lagun biltzen ditu lurralde horretako sektore garrantzitsuenak–. Bata zein bestea luze doaz. Bizkaiko metalean aldizkakoak dira lanuzteak eta jadanik bost egin dituzte; uda ostean berriz ere helduko diote borrokari uztailan ez bada adostasunera iristen. Gipuzkoako erresidentzietan, berriz, langileek 70 egun daramatzate greban.

Bi greben atzean arrazoi berbera dago: lan-hitzarmen duin bat. Adinekoen egoitzetako kasuan, hobekuntza ekonomikoak eskatzen dituzte emakumeek, egoitza pribatuak gizonen langileekiko jasaten duten soldata arrakala %30ekoa dela baitiote, urtean 6.000 euro. Zaintzen kalitatean ere hobekuntza eskatzen dute. Metaleko langileek, berriz, enpresetako ekonomiaren gorakada soldatetan ere nabaritu dadila nahi dute.

Metalean, grebaz gain manifestazioak ere egiten dituzten bitartean, erresidentzietan lurralde osoan zehar martxa bat egin dute, Zaintza martxan lelopean. Patronalen erantzuna, metalean pribatua eta adinekoen egoitzetan publikoa (foru erakundea), berbera izan da: intransigentzia. Negoziazioa eta elkarrizketa saiakerak atzeratu dituzte, egoera usteltzen uzteko. Aurretik izan diren antzeko esperientziak eta lan-gatazkek zer pentsatua eman beharko lieke patronal horiei. Askoz gehiago galtzen da intransigentziarekin, elkarrizketaren bidez adostasunera iritsita baino. Eta patronal publikoa eredu izan beharko litzateke pribatuarentzat. ●

Hezteaz eta hazteaz

MIKEL ASURMENDI

La manada auziaren sententzia ezagutu ostean ari naiz pentsaketa. Inork gutxi espero zuen epaia eman du Espainiako Auzitegi Gorenak: “Sexu eraso” izan da, “bortxaketa jarraitua”. Ongi. Bidezko erabakia, zuzena. Bortxatzaileak espetxera.

Jendarteak justizia gura du, gizarte justu baten egarri bizi da jendea. Behialako Elizaren –jainko potrosoaren– justizia nola, Estatuarena behar du egun. Epaia “asetzen” bagaitu, pozarren. Nago baina, zuhaitzek ez d(ig)utela basoa ikusten uzten.

Erran nahi baitut: bortxatzaile bat izateak aski behar luke izandako *arkeri* ankerra irudikatzen. Nago ez ote den beharrezkoa izan “eszenatokia” bost gizonen eta emakumezko bat egotea jendartearen iruditeria amiñi bat inarrosteko.

Bost “lagun” horiek epaitegitara bidean ikusi izan ditut –telebistaz–, euren gogo aldarte sanoan eta itxura apainean, espektakuluaren gizarteko jende normala ageriz. “Norma”-ren barruan onartuta, beraz, “normalak”. Gizonen “bakar” batek inor bortxatzea ikaragarria bada, bost “lagunek” beren zakila “alu” berean sartzeko ilaran egon zirela pentsatzeak “nire gogoaz beste” egiteko nahia kitzikatu dit.

Animaliek –emeek arrek edota arrek emeekin– kopulatzen dutenean, arrak bosnaka jartzen ote dira errenkadan? Iruñeko bortxaketan, ikusmira nagusia izan da jakitea “emeak gogorik zuen edo ez zuen”. Niretzat berriz, “ikusmira” da, bost lagun horiek beren taketa zulo berean sartzeko irrikaz egotea.

Gizakiak –gizonkia eta emaztekoa– arrazoidun izateagatik animalia izateari laga bazion, bego arrazoigabe arren! Pertsona –izaki egilearen maskaraduna– jabetu ezean eskubide adina betebeharrak duenez, zertarako justizia? Gizabanakoek gure burua hurkoarengandik gero eta bereziago –aske eta berekoia– paratu dugunean, estatuko epaileak –behiala elizak nola– ezarri behar du zigorra.

Euskal Herrian “gertatu” da, beraz “egokia” begitantzen zait gure balizko estatuaren jite gisako bat hartzeko: “Euskal Estatua izanen bada, estatu feminista beharko du izan”, diote batzuek. Ni ados. Izanen bada, “errepublikarra –sozialista– izanen da”, beste batzuek. Ados. “Euskalduna –alboko hizkuntzen maila berean euskaraz biziko dena– izanen da, edo ez da izanen”. Ados ere bai.

Alabaina, Euskal Estatua izan liteke feminista, sozialista eta euskalduna, eta izan liteke horregatik zanpatzailea –bortxatzailea–. Inork pentsatzen al du, zinez eta minez, ezaugarri horiek –edo beste batzuek– berez eman diezaioketela gizakiari, pertsona edota norbanakoari heziera duinik? “Normala” izateko duineko heziketarik? Ba ote dago pertsona haztea, gaur egungo heziketak jendea haztea tratatzen duelarik? ●